

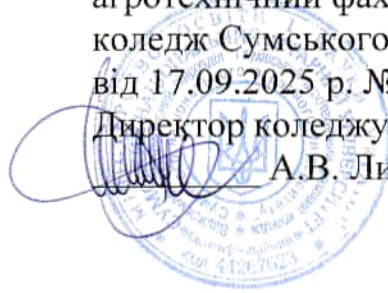
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Відокремлений структурний підрозділ «Глухівський агротехнічний фаховий коледж Сумського національного аграрного університету»

Розглянуто і затверджено на засіданні ЗВК студентів
ВСП «Глухівський агротехнічний фаховий коледж Сумського НАУ»
протокол №37 від 11.09.2025 р.

СХВАЛЕНО
рішенням педагогічної ради
ВСП «Глухівський агротехнічний фаховий коледж Сумського НАУ»,
протокол №2 від 17.09.2025 р.

ВВЕДЕНО В ДІЮ
наказом директора
ВСП «Глухівський агротехнічний фаховий коледж Сумського НАУ»
від 17.09.2025 р. №81-ОД
Директор коледжу
А.В. Литвиненко

ПОЛОЖЕННЯ

про запобігання і протидію насильству та жорстокому поведженню зі здобувачами освіти у ВСП «Глухівський агротехнічний фаховий коледж Сумського НАУ»

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Положення про запобігання і протидію насильству та жорстокому поводженню зі здобувачами освіти у ВСП «Глухівський агротехнічний фаховий коледж СНАУ» (надалі Положення).

2. Положення регулює питання організації захисту здобувачів освіти від різних форм насильства та жорстокого поводження у ВСП «Глухівський агротехнічний фаховий коледж СНАУ» (надалі Коледж).

3. Положення розроблено на основі Законів України «Про освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про охорону дитинства», «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми» від 06.10.2024 № 3792-IX; Постанов Кабінету Міністрів «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статті» від 22.08.2018 №658, «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах» від 01.06.2020 № 585, «Про внесення змін до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження» від 28.07.2021 № 775; «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми» № 658 від 04.06.2025, наказу Міністерства освіти та науки України від 02.10.2018 № 1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами»; наказу Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України від 13.02.2019 № 369/180 (зареєстрований в Міністерстві юстиції України 02.04.2019 № 333/33304) «Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства».

4. Метою Положення є забезпечення функціонування ефективної системи унеможливлення будь-якого виду насильства та жорстокого поводження з дітьми (здобувачами освіти), створення у Коледжі середовища, вільного від насильства, та запровадження системи інформування, розгляду та реагування на випадки або підозру на випадки насильства.

5. Положення є обов'язковим для всіх суб'єктів виконання Програми (адміністрація, викладачі, працівники, інші залучені фахівці, які контактують із здобувачами освіти).

6. Терміни вживаються у значеннях, наведених у Сімейному кодексі України, Законах України «Про охорону дитинства», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», інших нормативно-правових актах:

6.1. Безпечне освітнє середовище – сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди

та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможлиблюють вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

6.2. Насильство – це будь-які навмисні дії одної людини по відношенню до іншої, які порушують її конституційні права й свободи і наносять їй моральну шкоду, шкоду її фізичному чи психічному здоров'ю.

6.3. Домашнє насильство – діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають чи проживали однією сім'єю, але не перебувають чи не перебували у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає або проживала особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, а також погрози вчинення таких діянь.

6.4. Види насильства:

6.4.1. Економічне насильство – форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;

6.4.2. Психологічне насильство – форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;

6.4.3. Сексуальне насильство – форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;

6.4.4. Фізичне насильство – форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

6.5. Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього

процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

6.6. Види булінгу (цькування):

6.6.1. Фізичне насильство (тілесні ушкодження, які завдають болю, призводять до порушень психічного та фізичного здоров'я, чи навіть смерті; це штовхання і смикання; удари, стусани, побиття; знущання, викручування рук; жбурляння предметів; спроби задусити);

6.6.2. Психологічне насильство (тиск на психіку іншої людини, який проявляється у нанесенні словесних образ, погроз, залякування, переслідуванні);

6.6.3. Економічне (крадіжки, пошкодження чи знищення одягу та інших особистих речей, вимагання грошей);

6.6.4. Сексуальне (у випадках булінгу: принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська та образи сексуального характеру, зйомки у переодягальнях, поширення образливих чуток, сексуальні погрози, жарти);

6.6.5. Кібербулінг (приниження за допомогою мобільних телефонів, Інтернету, інших електронних пристроїв).

II. ЗАВДАННЯ ПОЛОЖЕННЯ

Основними завданнями Положення є:

2.1. Запровадження порядку дій, спрямованих на унеможливлення насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти.

2.2. Формування у працівників Коледжу відповідального ставлення до недопущення насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти.

2.3. Поширення культури нульової толерантності до насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти у всіх сферах діяльності.

2.4. Забезпечення оперативного інформування уповноваженого підрозділу органу Національної поліції та служби у справах дітей про випадки вчинення насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти.

III. ОСНОВНІ ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВУ

Для унеможливлення насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти Коледж забезпечує впровадження таких основних заходів:

3.1. Превентивні заходи:

3.1.1. Затвердження та оприлюднення цього Положення.

3.1.2. Затвердження Форми первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо здобувача освіти (Додаток 1).

3.1.3. Затвердження Форми реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки) або ведення обліку іншим способом (Додаток 2).

3.1.4. Затвердження Анкети анонімного опитування для здобувачів освіти (Додаток 3).

3.1.5. Затвердження Плану заходів щодо запобігання і протидії насильству та жорсткому поводженню зі здобувачами освіти (План заходів затверджувати кожного нового навчального року).

3.1.6. Проведення оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти в діяльності Коледжу, вжиття заходів для їх усунення або мінімізації.

3.1.7. Врахування ризиків насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти під час прийому на роботу працівників (перевірка кандидатів на наявність судимостей, рекомендації). Забороняється працювати в контактні зі здобувачами освіти особам, інформацію про яких внесено до Єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи.

3.2. Заходи з виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти:

3.2.1. Організація доступних та безпечних способів повідомлення про випадки насильства. Механізм подання повідомлень повинен включати різні способи (телефонний зв'язок, електронний лист, скринька для паперових повідомлень тощо), зокрема анонімно.

3.2.2. Оперативне реагування за результатами розгляду повідомлень. Директор Коледжу розглядає повідомлення протягом однієї доби з дня надходження.

3.3. Заходи з навчання та підвищення обізнаності:

3.3.1. Організація тренінгів та інших освітніх заходів для працівників Коледжу.

3.3.2. Напрями інформування включають: розпізнавання фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства; методи профілактики булінгу; використання ненасильницьких методів спілкування; надання першої психологічної допомоги; порядок дій у разі виявлення насильства; дотримання правових норм.

3.3.3. Організація інформаційних сесій для здобувачів освіти (пояснення прав, способів захисту, контактів для звернення).

3.3.4. Залучення батьків/законних представників (проведення батьківських зборів, розповсюдження інформаційних матеріалів).

IV. Порядок дій у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження зі здобувачами освіти

4.1. Обов'язки працівників Коледжу:

4.1.1. Невідкладно вжити заходів для припинення насильства або жорстокого поводження зі здобувачем освіти.

4.1.2. Надати у разі потреби домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної медичної допомоги та звернутися до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції.

4.1.3. Повідомити директора Коледжу.

4.1.4. Повідомити одного з батьків або іншого законного представника здобувача освіти, який вчинив насильство, та здобувача освіти, який постраждав (крім випадків, коли батьки або законні представники є його кривдниками).

4.2. Обов'язки керівника закладу освіти:

4.2.1. Сприяти створенню безпечного освітнього середовища в закладі освіти. Розглядати усні та письмові повідомлення протягом однієї доби з дня надходження.

4.2.2. Невідкладно (у строк, що не перевищує однієї доби) письмово повідомляти уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі

у справах дітей у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження зі здобувачем освіти.

4.2.3. Сприяти тому, щоб особи, які були залучені до інциденту насильства або жорстокого поводження з дитиною, пройшли відповідну програму (корекційні або реабілітаційні програми, програма психологічної, соціальної або іншої допомоги та підтримки, спрямованих на відновлення та реабілітацію).

4.2.4. Забезпечувати проведення навчань, тренінгів, профілактичних заходів для здобувачів освіти, батьків або інших їхніх законних представників, працівників Коледжу з питань запобігання насильству та жорстокому поводженню зі здобувачами освіти.

4.2.5. Взаємодіяти зі службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами освіти, охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами для оперативного реагування на випадки насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти.

4.2.6. У разі потреби може визначати відповідальну особу для здійснення заходів щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти.

4.2.7. Створювати наказом та скликати комісію по розгляду звернень та скарг щодо випадків булінгу та домашнього насильства, до складу якої включає працівника ювенальної превенції.

4.3. Обов'язки психологічної служби Коледжу (практичний психолог, соціальний педагог):

4.3.1. Забезпечувати виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг/насильство, стали його свідками або постраждали від булінгу/насильства, вести облік випадків та оформлення документації, згідно цього Положення.

4.3.2. Реалізовувати просвітницьку діяльність серед усіх учасників освітнього процесу через проведення тематичних заходів, бесід і консультацій, спрямованих на формування навичок толерантної, ненасильницької поведінки, ефективного спілкування та взаємодії.

4.4. Батьки або інші законні представники здобувача освіти повинні сприяти створенню безпечного освітнього середовища, ознайомлюючись з інформацією про порядок і умови надання допомоги здобувачам освіти, які постраждали або стали свідками насильства чи жорстокого поводження.

V. ВИМОГИ ДО ПОВЕДІНКИ ВИКЛАДАЧІВ І ПРАЦІВНИКІВ КОЛЕДЖУ

5.1. Недопустимою вважається поведінка, що може призводити до порушення права дитини на повагу до її особистості, гідне ставлення.

5.2. Індикаторами потенційних ризиків є: використання тону голосу, який може сприйматися як залякування або образа, використання принизливих коментарів стосовно здобувачів освіти та в їхній присутності, застосування покарань до здобувача освіти.

5.3. Працівники повинні не допускати фізичного контакту зі здобувачем освіти, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходів або видів діяльності.

5.4. Якщо фізичний контакт є необхідним, він проводиться у присутності не менше однієї повнолітньої особи, крім виконавця, або в приміщенні, що забезпечує можливість вільного доступу інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу здобувача освіти.

VI. ВЗАЄМОДІЯ З УСТАНОВАМИ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ЗАХОДИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ЗАХИСТУ ВІД РІЗНИХ ФОРМ НАСИЛЬСТВА ТА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

6.1. Налагодження співпраці зі службою у справах дітей; центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; представниками правоохоронних органів, громадськими інституціями. Залучення представників відповідних служб до розгляду звернень, заяв всіх видів насильства та булінгу (цькування).

6.2. Розроблення спільних планів роботи з проведення превентивних інформаційно-просвітницьких заходів з усіма учасниками освітнього процесу щодо питань запобігання та протидії насильству та булінгу (цькуванню).

6.3. Участь представників інших установ у професійному інформуванні всіх учасників освітнього процесу щодо запобігання насильству та булінгу (цькуванню).

6.4. Забезпечити взаємодію із місцевими центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги при проведенні спільних просвітницьких заходів щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) й домашньому насильству, а також спрямування осіб, що постраждали від булінгу (цькування) та домашнього насильства до найближчої точки доступу системи безоплатної правової допомоги з метою отримання правової інформації та консультації, а при необхідності, забезпечення представництва їх інтересів у суді.

VII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ПОЛОЖЕННЯ ТА ПРАВ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

7.1. Керівник Коледжу є відповідальним за реалізацію цього Положення та забезпечує його виконання, зокрема, несе відповідальність за:

7.1.1. Затвердження Положення та його оприлюднення.

7.1.2. Ознайомлення працівників Коледжу з Положенням та здійснення контролю за його виконанням.

7.1.3. Забезпечення здійснення заходів із ознайомлення працівників, які контактують із здобувачами освіти із Положенням до початку їх роботи зі здобувачами освіти, але у строк, що не перевищує п'яти робочих днів із дня початку роботи.

7.1.4. Організацію функціонування механізму подання повідомлень та їх розгляд протягом однієї доби.

7.1.5. Невідкладне повідомлення уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поведіння зі здобувачем освіти.

7.1.6. Забезпечення проведення навчань, тренінгів та профілактичних заходів.

7.2. Відповідальність працівників Коледжу. Працівники Коледжу несуть відповідальність за:

7.2.1. Виконання своїх обов'язків відповідно до цього Положення та інформації про захист здобувачів освіти від усіх форм насильства.

7.2.2. Невідкладне вживання заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною у разі виявлення ознак.

7.2.3. Надання у разі потреби домедичної допомоги, виклик бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернення до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції.

7.2.4. Повідомлення керівнику Коледжу про виявлення ознак насильства або жорстокого поводження зі здобувачами освіти.

7.3. Дисциплінарна та інша відповідальність за невиконання або неналежне виконання повноважень щодо запобігання насильству та жорстокому поводженню зі здобувачами освіти, а також за порушення вимог цього Положення, до працівників Коледжу можуть бути застосовані заходи дисциплінарної та/або іншої відповідальності відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх документів Коледжу.

VIII. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА ВИКОНАННЯ

8.1. Проведення регулярного оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження зі здобувачами освіти, вживання заходів для їх усунення або мінімізації, із забезпеченням подальшого моніторингу та контролю.

8.2. Забезпечення регулярної самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів).

8.3. Здійснення збору інформації для зворотного зв'язку (анкетування здобувачів освіти, батьків, працівників).

8.4. Проведення аналізу інцидентів (вивчення випадків насильства для запобігання їх повторенню).

8.5. При виявленні ознак насильства, проаналізувати причини та умови, які могли сприяти порушенню прав здобувача освіти. Якщо ознаки не виявлено, інформація аналізується на предмет наявності ризиків насильства та вживаються заходи для їх унеможливлення.

8.6. Про невиконання, неналежне виконання повноважень щодо запобігання насильству може бути повідомлено уповноваженій особі (координатору) в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, на яких покладено функції щодо забезпечення рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі.

IX. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1. Положення про запобігання і протидію насильству та жорстокому поводженню зі здобувачами освіти у ВСП «Глухівський агротехнічний фаховий коледж СНАУ» затверджується наказом керівника закладу освіти і є обов'язковими до виконання усіма учасниками освітнього процесу.

9.2. Учасники освітнього процесу мають бути ознайомлені з порядком захисту дітей від різних форм насильства та жорстокого поводження у ВСП «Глухівський агротехнічний фаховий коледж СНАУ»

9.3. Положення оприлюднюється на веб-сайті Коледжу.

ФОРМА

первинного повідомлення про підозру

на випадок насильства щодо здобувача освіти

ВСП «Глухівський агротехнічний фаховий коледж СНАУ»

Дата події або виявлення: _____ 20____ р.

1. Інформація про дитину:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

вік дитини: _____

соціальний статус (за потреби):

☐ дитина з інвалідністю;

☐ дитина-сирота;

☐ дитина, позбавлена батьківського піклування;

☐ інше: _____

2. Інформація про особу, яка повідомляє:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

найменування посади: _____

контактний номер телефону: _____

Опис ситуації: _____

(вказати максимально докладно, що сталося, коли, де, хто був присутній)

3. Інформація про ознаки насильства/поведінку дитини:

☐ тілесні ушкодження;

☐ страх, уникання контакту;

☐ розповіді про образи/тиск;

☐ інше: _____.

4. Інформація про вжиті заходи (на момент заповнення):

- ☐ поінформовано відповідальну особу закладу;
- ☐ поінформовано батьків/інших законних представників;
- ☐ поінформовано службу у справах дітей;
- ☐ поінформовано уповноважений підрозділ органів Національної поліції;
- ☐ інше: _____

(підпис особи, яка заповнює
первинне повідомлення)

(дата)

ФОРМА
реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки)
у ВСП «Глухівський агротехнічний фаховий коледж СНАУ»

Порядковий номер	Інформація про спосіб отримання повідомлення про підозру на випадок насильства щодо здобувача освіти (звернення (повідомлення): усне/письмове)	Прізвище ім'я здобувача освіти	Тип ситуації*	Заходи реагування	Результат**	Підпис відповідальної особи
------------------	--	--------------------------------	---------------	-------------------	-------------	-----------------------------

*Зазначається факт про фізичне/психологічне насильство/булінг/спробу втечі/інше.

**Зазначається, чи поінформовано органи, надано допомогу, припинено контакт тощо.

АНКЕТА
анонімного опитування для здобувачів освіти*

1. Чи почувався (почувалася) ти в безпеці під час перебування у закладі?

☐ так, завжди;

☐ іноколи;

☐ ні.

2. Як до тебе ставилися дорослі?

☐ з повагою;

☐ байдуже;

☐ іноді грубо або несправедливо.

3. Чи були випадки, коли хтось із працівників закладу освіти, інших залучених фахівців або здобувачів освіти тебе лякав, ображав або погрожував?

☐ так;

☐ ні.

4. Чи знаєш ти, до кого можна звернутися за допомогою?

☐ так;

☐ ні.

5. Що б ти хотів (хотіла) покращити для того, щоб було безпечніше?

(відкрите поле)

*Анкета заповнюється здобувачами освіти у доступному форматі.